

“ İNSAN ETKİNLİĞİ OLARAK BİLİM VE SANAT ”

Arş. Gör. Suzan TEPE YILMAZ*

ÖZET

Bilimsel çalışmaların fayda sağlaması, işlevinin olması genellikle toplum tarafından yüce bir çalışma olarak görülmüştür. Diğer taraftan sanatsal çalışmalar daha çok eğlendirici, hoş giden, zevk veren, ustaca yapılan uğraşlar olarak nitelendirilmiştir. Tarihsel sürece bakıldığında sanatın, insanlığın ilk yıllarından bugüne kadar insanın kendini alamadığı bir edim olduğunu, güzel ve hoş giden olmasından daha çok bir amaç için yapılmış olduklarını görebiliriz. Bu da sanatın; özünde, düşünülerek, planlanarak yapılan ve bir söylemi olan eylem olduğunu göstermektedir.

Bu makalede, sanat-bilim arasındaki farklılıklar ve etkilenimler ele alınarak, sanatsal üretimin tüketim nesnesi, dekoratif nesne olmadığı, süjede değişiklik oluşturacak bir bilgi objesi olduğu hatırlatılarak sanat eserine bakış değerlerine katkıda bulunulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bilim, Sanat, Meta, Tüketim

* Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Heykel Anasanat Dalı Araştırma Görevlisi
suzantepeyilmaz@anadolu.edu.tr

“ SCIENCE AND ART AS HUMAN ACTIVITY ”

Res. Assit. Suzan TEPE YILMAZ

ABSTRACT

Generally, science studies have been seen as sublime work by society due to its concerns and functions. On the other hand, artistic works have been qualified as entertaining, pleasing, pleasurable and skillful occupations. Considering the historical process, from the beginning of the humanity we can see that art is a kind of work made for a purpose rather than giving pleasure and man can't get rid of art work. This suggests that art, in its substance, is an action that is made by thinking and planning and has a discourse.

In this article, the differences between art and science and impressions will be handled, it will be reminded that artistic production is not a consumption object or decorative object, but it is a knowledge object that makes variation on subject and it will be tried to contribute to the values of views to artwork

Keywords: *Science, Art, Property, Consumption.*

GİRİŞ

Özüne baktığımızda sanat ve bilim birbirinden ayrı düşünülmeyen insan etkinliği olarak karşımıza çıkmaktadır. Birini diğerinden üstün tutamayacağımız bu iki etkinliğin her ne kadar Rönesansla birlikte aklın öne çıkması noktasında ayrıldığı ifade edilse de tarihsel süreçte Apollon (aklın temsili) ve Diyonisos (zevkin, duygunun temsili) ayrımı sanat ve bilim ayrımını temsil ediyor görünmektedir. İnsanlığı ileriye götürecektir olan aklın bilim yoluyla gerçekleşeceği inancı zanaat/sanata, duygulara hitap eden ve beğeni oluşturan estetik obje olarak yer verilmesi yönünde etki etmiş görünmektedir. Her ne kadar sanatçılar hem sanatın kendi sorunuyla hem de akıl yoluyla üretim sağladıkları üzerine çalışmalar gerçekleştirmiş olsalar da insan etkinliği olarak geri planda kalmış gibi görünmektedir.

Postmodern dönemin bir özelliği olarak bilinenlerin yapıbozuma uğratılmasında bilimsel çalışmaların da kesinlik içermediği ve aynı şekilde sanatın da kavramsallaşması noktasında yönelimler mevcuttur. Bu doğrultuda okuyabileceğimiz sanat ve bilimin birbiriyle bağlantılı olduğu, üretimde benzer yöntemleri ve aşamaları bulunduğu, sanatın ve bilimin etkileşim içinde olduğu konusunda çalışmalar mevcuttur. Sommerer (1998) "Art & Science" isimli kitabında uzun zamandır birbirinden ayrı düşünülen sanat ve bilimin, gelişen dijital teknolojiyle tekrar işbirliği içinde olacağı ve çağın teknolojisinin sanatsal fikirler üzerindeki etkisine dayalıdır. Eisner ve Powell'in, (2002) "Art in Science?" isimli çalışması deneysel/deneyimsel olarak sanat ve bilimin benzer bir süreçte sahip oldukları üzerine yapılmıştır. Oğuz Özdemir (2012) "Bilim Eğitiminde Estetik Süreçler: Sanat Destekli Bilim Eğitimi" makalesinde imgesel düşünmeyi geliştirmenin bilimsel yaratıcılığı geliştirmesi noktasında sanat destekli eğitimin önemi üzerinde durmaktadır.

Bilim ve sanat üzerine yapılan çalışmaları göz önünde bulundurduğumuzda yaratma-yaratıcılık, öznellik-nesnellik, teknoloji ürünlerinin sanata etkisi, gerçeklik kavramının bilim ve sanatta irdelemesi gibi konular bilimsel ve sanatsal üretimler arasındaki farklılıkların, benzerliklerin gösterilmesi ve gelişen teknolojinin sanatsal tasarım, uygulama ve sergileme olanakları açısından önemlidir. Bu makalede, bilimsel ve sanatsal özellikler karşılaştırılarak yerleşmiş olan sanata bakış açısının (estetik/dekoratif objeden bilgi nesnesine dönüşümü) değişimine katkıda bulunmaya çalışılacaktır.

Toplumsal bir varlık olan insan, diğer canlılarda olduğu gibi öncelikle hayatta kalmaya çalışır ve sonsuz olmak ister. Bu süreç ancak fizyolojik ihtiyaçlarının karşılanmasıyla mümkündür. Yemek-içmek, boşaltım, üreme. İnsanoğlu temel ihtiyacı olan yeme ve içmeyi sağlamak için avlanmak zorundadır, fakat kendisinin de av olma ihtimali çok yüksektir. İnsan yaşadıkları, gözlemleri, taklit ve deneme-yanılma yöntemi sonucu bilgiler elde etmiştir ve hayatta kalması için sistematik davranmalı ya da sihir yapmalıdır. Bu bağlamda insanın düşünüş şeklinin ilk aşaması olarak kabul edilen sihirsel düşünüş¹ evresinde yaptığı totemler, resimler, heykel/heykelciklerin oluşturulmasıyla doğa olaylarını algılama, anlamlandırma biçimleri örtüşüyor gibi görünmektedir. Onlar, duyuşal olarak insanın kendini korumaya ya da bir olay, durum karşısında üstesinden gelebilmek için kendilerine güç veren simgeler veya iletişim kurmak için kullandıkları araçlar olarak nitelendirilmektedir.

¹ Alâeddin Şenel, 2009, *Kemirgenlerden Sömürgenlere İnsanlık Tarihi*, Ankara: İmge.

Bilme isteği insanın etrafında olup bitenleri gözlemleyerek taklit etmesi zamanla elde ettiği veriler arasında bağ kurarak anlamlı bir bütüne ulaşmasıyla devam etmiştir. Elbette sanat anlamlı bütüne ulaşmak için yapılmamış ve yapılmamaktadır. Sanat bu anlamlandırma içinde öncelikle toplulukların aynı düşünüşünün temsili olarak ortaya çıkarken, soyut olan duygu ve düşüncelerin somutlaştırılması olarak kendini sürdürmektedir. Diğer taraftan, bilim ve teknoloji içinde değerlendirebileceğimiz gökyüzünün, güneş, ay ve yıldızların gözlenmesiyle zaman kavramının somutlaştırılması (gün, ay, yıl vb.), doğa olaylarının tahmin edilmesiyle ne zaman ne yapması gerektiğini belirleyen bilgiler elde etmesi ve alet üretebilmesi insan yaşamını fiziksel olarak kolaylaştırmaktadır, kısaca sanat ve bilim ilk zamanlardan bugüne kadar var olmuş gibi görünmektedir.

Bilim; gözlem, deney, düşünceler, uygulamalar aracılığıyla insanın ve yaşadığı - etkileşimde bulunduğu çevrenin anlaşılabilir olmasını, yaşamı kolaylaştırmayı amaçlayan sistematik çalışmalar bütünüdür. Bilim; gözlem ve deneye dayalı, genel, nesnel, gerçekleri verilerle açıklar. Bilim insanı varsayımlar üzerinden hareket ederek ispata yönelir.

Duyularımız yardımıyla deney ve gözleme dayanan (pozitif) sistemli bilgi anlamındaki bilim, nesnel dünyaya ve bu dünyadaki olgulara ilişkin nedensel bağlantıların dile getirildiği bir etkinlik alanıdır. Yansız gözlem ve sistemli deneye dayalı olarak doğal ilişkileri açıklayan zihinsel etkinliklerin ortak adı anlamındaki bütün bilimlerin amacı kesinlik yüzdesi yüksek ve genel/geçer doğruların ya da temel yasaların bilgisine ulaşmaktır.(Bozkurt,2009,s.105-106)

Bilimsel çalışmalar zamanla sadece doğayı çözmemiş veriler üzerinden yeni üretimler gerçekleştirmiştir. Bilimsel veriler sonucu elde edilen bilgilerin pratik yaşamda uygulanabilmesi noktasında teknoloji önemli bir yer tutmaktadır. Bilim ve teknoloji, insanın yaşadığı evreni ve kendisini tanımlamak, yaşamı kolaylaştırmak ve fayda sağlamak amacıyla ilerlerken bunu yasalarla açıklayıp, ispat eder ve bilimsel veriler ışığında insanın yararına/faydalanabileceği şekilde nesneleştirir. Bilimsel bilgi ve teknoloji ürünleri, ihtiyaç duyulduğunda ulaşılabilir ve faydalanılabildir. İnsanoğlu bu bilgi ve ürünlerin sorgulamasını yapmaz ya da buna ihtiyaç da duymaz.

Sanat ise; öznel ve nitelikeldir. Sanatçı, verileri kendi bakış açısına göre ele alır ve imgeleştirir. Fakat sanatçının yaptığı eserlerin alt metni ve nasıl yapacağını araştırma süreci yaşamında vardır. Yaşamın aktarılması olarak da tanımlayabileceğimiz sanat, sanatçıya göre değişen okumaların/alt okumaların imgeleştirilmesidir. Sanat; yaşamın, doğanın yansımasıdır. Burada taklitten bahsedilmez. Rodin için doğa, “ Romantizmden miras alınan bir anlayışa göre, basitçe kopya edilebilecek bir veri değildir: tersine, üzerini örten perdenin kaldırılması, ortaya çıkarılması gerekir”(Lenoir,2005,s.80). İçinde bulunduğu ortamdan elde ettiği verileri içselleştirerek duygu ve düşüncelerini dışa vuran sanatçı, sosyolojik değişimleri, bu değişimlerin tarihsel bağlantılarını, insan ve sanat üzerine etkilerini yorumlayarak şimdi ve gelecek üstüne toplumsal ve sanatsal söylemlerde bulunur ve “perde” nin altını gösterir.

Öyle ki, çalışan erkek ya da kadın tiyatroya “(...) geçimini sağlaması gereken korkunç, sonu gelmeyen uğraşmalarını görüp eğlenmek ve kendi sürekli değişiminin şaşırtıcı acısına dayanmak için gelsin. Burada, en kolay yoldan kendini yaratabileceğini görsün: çünkü en kolay varoluş yolu sanattır”.(Fischer,2005,s.13)

Sanatsal gösterme, dolaylamadır. Her bireyin okuyamadığı bir gösterme. Sanat nesnesi ihtiyaç karşılamadığı gibi (tüketim nesnesi) izleyici/dinleyici/okuyucudan belli bir birikim ister. Sanat eserinin alınması onunla sürekli ilişki içinde olmayı, ilgilenmeyi, farkındalığı, görmenin ötesinde bilmeyi gerektirmektedir. Einstein (2012), insanlara yapılacak en büyük hizmetin kendilerini yücelten şeylerle uğraşmalarını sağlamak ve böylece dolaylı olarak kendilerini zenginleştirmelerini mümkün kılmak olduğunu, bu görevin büyük ölçüde önemli sanatçılara ve daha az bir payla da olsa bilim insanlarına düştüğünü, insanı yücelten ve onun doğasını zenginleştiren şeyin bilimsel araştırmaların ürünleri değil, entelektüel bir eseri yaratıcı ve sezgisel bir şekilde anlama gayreti olduğunu ifade etmektedir.

Sanat ve bilimin her zaman etkileşim içinde olduğunu tarihsel okumalarda görmekteyiz. Sanatçının yeni bir dünya tasavvuru, düş gücü, duygu ve düşüncelerini imgeleştirme gücü geleceğe yönelik ipuçları vermiştir. Bu imgeleştirmelerden biri “robot”² kelimesidir. Çekoslovak Karel Čapek, robot sözcüğünü ilk olarak kullanan yazardır. Robot kelimesi, Çek diline göre esir anlamını taşımaktadır. Čapek, 1921de yazdığı Rossum’un Evrensel Robotları adlı oyunda robotların insanlar gibi işe gideceklerini, fabrikalarda çalışacaklarını ve bir süre sonra dünyayı yöneteceklerini anlatmıştır. Örneğin “Jules Verne’in 1865 de yazdığı “Aya Yolculuk” tan bir asır sonra bunun gerçekleşmesi bu edebi fantezinin bilimsel çalışmalar için teşvik edici bir rolünün olduğunu gösterir” (Ömerustaoğlu,2007,s.20). Diğer taraftan bilimsel ve teknolojik gelişmelerin sanat üzerindeki etkisi de göz ardı edilemeyecek kadar çoktur. Fotoğraf makinasının icat edilmesi doğa ve portre resimlerin önüne geçmiş, ressamlar yeni arayışlara girmişlerdir. Bu noktada doğayı lekeselemeden Cézanne, “ gerçekliği bütünüyle yadsımamakla birlikte, onu gözden geçirerek, nesnelere algılayışımızın “kesinsizlik”, “belirlenemezlik” içerdiğini savun”muş, diğer taraftan fizikçiler kuantum fiziğinin bir sonucu olarak 1927 yılında belirlenemezlik ilkesini formüle etmişlerdir” (Bozkurt, 2009, s.121). Sanatçı, bilimi ve teknoloji ürünlerini sanat üretimi aşamasında bir araç olarak kullanır. Çağı yansıtan bir alan olan sanatın, gelişen teknolojiden faydalanmaması mümkün görünmemektedir. Teknolojik ilerlemeler, sanatsal yaratımın son evresi olarak tanımladığımız gerçekleştirme evresinde iş gücü ve zamandan tasarrufu sağlamakla birlikte tasarımı şekillendirebilmektedir. Örneğin; heykel tasarımında mevcut tekniklerle uygulanabilecek şekilde tasarım yapılırken dijital gelişmeler, daha özgün ve özgür tasarımlar yapma olanağı tanımaktadır.

İşleyiş ya da oluş bakımından bilim ve sanat bir eksikliğin, bir ihtiyacın giderilmesi noktasında kavramsal olarak benzer ve bilim de sanat da yaratım aşamasında imgeye başvurur. Bu iki alanda imge kullanımı farklıdır. Kagan (1993,s.282) “Sanatta hayal gücü, düşünceyle birlikte etkinliği içinde, yaratıcı imgeler ortaya koyar, daha önce bilinmeyen, yeniyi yaratır. Bilimde ise, soyut düşünce, hayal gücünün yardımıyla, varlığın yasalarını açığa çıkarır” şeklinde ifade etmektedir. “İmgeler arası kurduğu farklı ilişkileri; bilim adamı kanıtlamaya, sanatçı görselleştirmeye çalışır” (Işıldak,2008,68). Plehanov’a göre (aktaran San,2004,s.60), “sanat yapıtını bilimsel yapıttan ayıran, onun gerçekleri mantık yoluyla değil, imgeler diliyle dile getirmesidir. Bir yazar imgeler yerine mantıksal kanıtlarla bir konuyu açıklamaya çalışırsa bu bir sanat ürünü değil, olsa olsa bir makale olur”.

² <http://www.inovax.net/inovax/2010/03/akinsoft-genel-merkez-robotlarin-tarihcesi/>

Sanat; yüzeysel bir betimleme değil derinlemesine bir inceleme, anlamlandırma süreciyle ortaya çıkmaktadır ve uygulayıcısından başka bir kişi tarafından gerçekleştirilememesi noktasında bilimden ayrılır.

Ünlü biolog Jean Rostand, bilimsel bilgide bir sürekliliğin olduğunu, buluşların birbirine dayandığını; oysa sanat alanında özgür yaratımın biricik niteliğiyle söz konusu olduğunu Mendel örneğini vererek şöyle vurgular: “Eğer bu bilim adamı ünlü buluşunu yapmamış olsaydı bir başkası onu daha sonra yapacaktı. Mendel, soyaçekim yasalarını bulmuş olmasına karşın, ünlü bir kişi olarak tanınmadan öldü; otuzbeş yıl sonra bu yasaları üç bilim adamı buldu. Oysa bir sanat yapıtı yazılmamış olsaydı, onun daha sonra yazılmasını hiç beklemeyecektik. Bir büyük bilim adamının erken ölümü insanlığın ilerlemesini geciktirebilir; ama büyük bir sanatçının kaybı insanlığı pek çok şeyden yoksun bırakır” (Bozkurt, 2009, s.128).

Sanatın, uygulayıcısından başka bir kişi tarafından gerçekleştirilememesi söyleminde çağımız teknolojiyle sağlanabilen uygulamalar noktasında bir çelişki varmış gibi görünmektedir. Ancak sanatsal üretimin aşamalarını göz önünde bulundurduğumuzda; hazırlık aşaması, kuluçka aşaması, aydınlanma aşaması ve gerçekleştirme aşaması, sanatsal bir çalışmanın tasarımını yapmak uygulamayla sonuçlanır ve tasarım yoksa uygulama da yoktur. Örneğin, problem aşaması bireyseldir ve gerçekleştirme aşamasına kadar geçen her aşama da bireyseldir. Dolayısıyla bu aşamalar tamamlanmadığında uygulama gerçekleşemez. Tasarımı yapılmış bir çalışma bugünkü teknoloji ile (CNC makinaları gibi) istenilen malzemeye, istenilen boyutta aktarılabilir ya da var olan bir eser çoğaltılabilir. Ancak bu çoğaltma veya reproduksiyonlar sanatsal bir yaratım değil sadece aktarımdır. Bu bağlamda sanatçının tasarım aşamasında yarım kalan bir çalışma başkası tarafından tamamlanamaz ya da artık o başkası birine ait başka bir tasarım/yaratım olarak karşımıza çıkar.

Bilimi geliştirilebilen bir alan olarak nitelediğimiz gibi sanatı da çağa, topluma, mekana ve sanatçıya göre değişen bir alan olarak nitelemek daha doğru olacaktır. San ve Adıgüzel'e göre (aktaran Bender,2013,s.113), “bilimsel yaratıcılıkta insanın gereksinimleri ön plandadır ve çoğunlukla bu gereksinimlerin hareket noktası belirlidir. Sanatsal yaratmada ise, çok genel bir deyişle, duygular ve öznel düşünceler ön plandadır. Bilim alanındaki yaratıcılık için bir gelişme, bir evrimden söz edilebilir. Oysa sanat için “gelişme” yanlış bir ifadedir. Doğrusu “değişim” olabilir”.

Bilim ve sanat arasındaki farklardan biri neden bilim ve neden sanat sorusunun içinde olup, neden bilim sorusuna verilen yanıtlar evreni ve kendimizi tanımlamak, keşfetmek ve fayda sağlamak üzere icatlar yapmaktır. Neden sanat sorusuna böyle bir cevap verilemez çünkü sadece bir dile getiriliş, bir söylemdir. Sanatsal söylem, kavramların yetmediği ya da tam olarak duygu ve düşünceyi yansıtmadığı ifadeden ayrılarak daha etkili bir dile getirme olarak varlık bulur. Diğer taraftan bir nesne ya da kavram ya da olay sanatçının yaşanmışlığı, algısı, bakış açısına göre çok çeşitli şekilde ifade edilebilir. Fakat bilimsel alanda böyle bir durum söz konusu değildir.

Bir sanat eserine (tabloya, mimari yapıta, heykele veya müzik yapıtına) baktığımızda ona objektif değil sübjektif bir anlam yükleriz. Ancak bir bilimsel teori, hipotez ya da yasa için aranan öncelikle doğruluktur. Bilimsel bilgiyi güçlü kılan onu üst bir statüye taşıyan ya onun doğrulanabilir özelliği ya da Popper'cı bir yaklaşımla yanlışlanabilir özelliğidir. Bilimsellik yanlışlanabilirliğe

veya doğrulanabilirliğe bunlar ise, teorinin test edilebilme özelliğine bağlıdır. Aynı ölçütü estetik yargılarda arayabilir miyiz? Hiç şüphesiz estetik yargılarda objektiflik yerine sübjektiflik söz konusu olduğu için yanlışlanabilirlik veya doğrulanabilirlik gibi ölçütler söz konusu bile edilmez (Ömerustaoglu, 2004,s.105).

Özüne bakıldığında yaşadığı dünyayı ve kendisini tanımaya, tanımlamaya çalışan insan bilinçli ya da bilinçsiz bilim ve sanatla uğraşmıştır. Burada önemle durulması gereken, merkezi insan olan bilim ve sanatın insanlığa fayda sağlaması – hem maddi hem ruhsal- noktasında başka boyuta evrilmesi, ekonomi politikalarına katılmasıdır. Başka bir söylemle doğayı tanımlama, kavrama (bilimsel çalışmalarda) doğaya egemen olma, insana egemen olma şeklinde bağlantılarla farklı aşamalara gelmiştir. Aydınlanma döneminin bilim insanlarının ve sanatçıların kurduğu ütopyalar distopyaya dönüşmüştür. Bilimsel çalışmalar bilinçli ya da bilinçsiz sadece yararlı, faydalı olana değil zararlı olanın geliştirilmesine de sebep olmuştur. Ekolojik - iklimsel değişimler, doğal seleksiyona müdahale, genetik çalışmalar faydalı gibi görünmesine rağmen olabilecek zararların çok fazla düşünülmediği ya da göz ardı edildiği düşüncesi oluşturmaktadır. Diğer bir bakış açısı, bilimsel çalışmalar sonucu elde edilen bilgiler ve bunun insanlığın faydasına kullanılması sorunudur. Bu bilgiler, teknoloji üretimi ile belli bir bedel karşılığında insanın kullanımına ya da faydasına sunulmaktadır.

Benzer bir şekilde sanat da, medeniyet öncesi topluluklar haricinde iktidar göstergesi sayıldığı için egemen olunan ve kar amacı güdülen bir alan olarak yaşamını sürdürmektedir. Bir şeyin üretim sayılabilmesi için piyasası ya da bir pazarı olması gerektiği düşüncesiyle hareket edilen bir düzende sanatsal üretim de sanat galerileri, koleksiyonerler, bienaller gibi araçlarla tüketiciye sunulmakta ve dolayısıyla “özgür sanat” yapma söylemi de boşa çıkmaktadır. Bu bağlamda Gombrich’in (2004,s.502) 19.yy için “...sanat, bireyselliği ifade etmek için mükemmel bir araç olarak ortaya çıktı, yeter ki sanatçının ifade edebilecek bir bireyselliği olsun” söylemi bugün için uygun görünmemektedir. Başka bir sorun, sanatsal üretimin belirli kitlelere yapılmış olması ve herkesle buluşamamasıdır. Elbette sanat galerilerini gezmek masraflı bir eylem değildir ancak ilgisi olan ya da olmayan herkesin sanat eserleriyle buluşması da söz konusu değildir.

İnsanlığın bilim ve sanattan yararlanması genel olarak karşılaştırıldığında, sanat eserleriyle karşılaşma süjeye maliyeti olmayan bir durumdur. Eğitim sistemindeki yetersizlikler ve aksaklıklar, ekonomik ve sosyolojik politikaların etkisi özellikle plastik sanatları, “gereksiz harcama” ya da zengin sınıf için yapılan “lüks” bir alan olarak göstermektedir.

Sonuç olarak hem bilimsel çalışmalar sonucu elde edilen bilgiler hem de sanatsal çalışmalar kültür endüstrisine dönüşmüş ve metalaşmıştır. Yatırım aracı olarak görülen sanat eserlerine bakış açısı değişmemekle birlikte metanın sanatsallaşması noktasında, sanat eseri üretiminden, tasarım (tüketim nesnesi olarak) nesnelere yaptıkları işlev beklenmekte ve tüketimden başka bir söylemi olması gerekmemektedir. Sanat ve toplum ilişkisini artırma noktasında her ne kadar galeriler, bienaller ve farklı sanatsal organizasyonların yapılması önemli görünse de sanat - piyasa ilişkisi içinde ele alınması gereken farklı sorunlar içermektedir. Ülkemizde Vehbi Koç Vakfı projesi olan ARTER, çağdaş sanatın desteklenmesi ve sanatçılara gerekli çalışma ve sergileme

alanı sunması, uluslararası temaslar noktasında farklı sanat alanı olarak karşımıza çıkmaktadır. Diğer taraftan 8 sanatçının 2009 yılında bir araya gelerek kurduğu “Sanatorium” sanat alternatifi, çalışma ve sergileme imkanını kendileri oluşturmuşlardır ve grup dışından yerli ve yabancı sanatçılara da sergiler düzenlemektedirler. Ancak belli merkezlerde yapılan sanatsal etkinlikler sınırlı sayıda insanla buluşuyor gibi görünmektedir. Bu noktada 2005 yılında açılan Under Construction İstanbul için konteynırlardan oluşan gezici sergi alanı oluşturmaktadır. Konteynır fikrini Marcus Graf, “Sanatçılar sergi yapıp efor sergiliyor ama kimse gelmiyor. İnsanlar galeriye girmekten çekiniyor. ‘İnsanlar sanata gelmiyorsa ben insanlara giderim’ fikrinden yola çıktım.” şeklinde ifade ediyor (Yazıcı,2005).

Sanatçı olarak, her şeyin sisteme kazandırıldığı bir süreçte sanatsal açıdan yapılabilecek çok fazla bir şey olmamakla birlikte; galeri kirası, galeri sahibine verilen komisyonların verilmediği, sergi alanlarının kullanılmasının bir kurul onayıyla gerçekleşmediği alternatif sergi alanlarının da oluşturulması gerekmektedir. Bu bağlamda, sanat yapmanın da bir iktidar mücadelesi olduğu göz önüne alındığında, sanatsal çalışmaların süje ile teması noktasında sayısız sorun ortaya çıkmaktadır. Sanat merkezlerinin gönüllüler aracılığıyla dünyanın her yerinde yaygınlaştırılması, her şehrin bir sanat merkezi haline getirilmesi hem bütün sanatçıların çalışmalarını toplumla paylaşması hem de toplumun sanat ve sanatçılarla buluşması noktasında projeler geliştirilmesi önemlidir. Diğer taraftan da sanat eğitiminin desteklenmesi ve sanatsal konferansların artırılması da sanat eserlerine yaklaşımları değiştirebilecek önemli adımlar olarak görünmektedir.

KAYNAKÇA

BENDER, T. M.(2013). *Duyguların İzinde Sanatsal Yaratma. Nobel: Ankara.*

BOZKURT, N.(2009). *Felsefeyle Yaşamak. Yorum: İstanbul.*

EINSTEİN, A.(2012). *Benim Gözümden Dünya. (Çev. Demet Evrenosoğlu). Alfa: İstanbul.*

EİSNER, E., & POWELL, K. (2002). *Art in science?. Curriculum Inquiry, 32(2), 131-159.*

FİSCHER, E.(2005). *Sanatın Gerekliliği. (Çev. Cevat Çapan). Payel: İstanbul.*

GOMBRİCH, E.H.(2004). *Sanatın Öyküsü.(Çev. Erol Erduran-Ömer Erduran). Remzi: İstanbul.*

İŞILDAK, R.SUAT.(2008). *Yaratmada İlk Adım: İmge ve İmgelem. Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED). Cilt 2, Sayı 1, Haziran, s:64-69.*

İNOVAX. *Robotların Tarihçesi.*

<http://www.inovax.net/inovax/2010/03/akinsoft-genel-merkez/robotlarin-tarihcesi/>(Erişim Tarihi: 23.10.2013)

KAGAN, M.(1993).*Eстетik ve Sanat Dersleri.(Çev. Aziz Çalışlar). İmge Kitabevi: Ankara.*

LENOİR, B.(2005). *Sanat Yapıtı. (Çev. Aykut Derman). YKY: İstanbul.*

ÖMERUSTAOĞLU, A. (2004). *Bir Bilgi Etkinliği Olarak Bilim ve Sanat. Felsefe Dünyası. 1/39.s.99-110.*

ÖMERUSTAOĞLU, A. (2007). *Bir İnsani Fenomen Olarak Estetik Bilinç. KKEFD. Sayı:15. s.18-26.*

ÖZDEMİR, O. (2012). *Aesthetic processes in science education: art based science education. Ankara University, Journal of Faculty of Educational Sciences, 45(1), 269-284.*

SAN, İ. (2004). *Sanat ve Eğitim. Ütopya: Ankara.*

SOMMERER, C. (1998). *Art Science.*

ŞENEL, A.(2009). *Kemirgenlerden Sömürgenlere İnsanlık Tarihi. İmge: Ankara.*

YAŞAR, Ş. (1998). *Çağdaş Bilim Anlayışı. Çağdaş Yaşam Çağdaş İnsan, 154-162.*

YAZICI,M. (2005). *Konteynırda Gezici Galeri. Radikal İnternet Baskısı,20 Aralık.*

